

24 juni 2018

Stanna Inte I Elim

Faran i att fastna på ett viloställe

Predikan i Betelkyrkan Jönåker

Sedan kom de till Elim, där det fanns tolv vattenkällor och sjuttio palmer. Och de slog läger där vid vattnet (2 Mos 15:27)

Bibeltext

Därefter lät Mose Israels barn bryta upp från Röda havet, och de drog ut i öknen Shur. Under tre dagar vandrade de i öknen utan att finna vatten. Sedan kom de till Mara, men de kunde inte dricka vattnet där, eftersom det var bittert. Därför kallade de platsen Mara. Då knotade folket mot Mose och sade: "Vad skall vi dricka?" Men han ropade till HERREN, och HERREN visade honom ett slags trä. Han kastade det i vattnet och då blev vattnet sött. Där förelade han folket lag och rätt, och där satte han det på prov. Han sade: "Om du hör HERRENS, din Guds, röst och noga lyssnar till hans bud och håller alla hans stadgar, skall jag inte lägga på dig någon av de sjukdomar som jag lade på egyptierna, ty jag är HERREN, din läkare. Sedan kom de till Elim, där det fanns tolv vattenkällor och sjuttio palmer. Och de slog läger där vid vattnet. Hela Israels menighet bröt sedan upp från Elim och kom på femtonde dagen i andra månaden efter sitt uttåg ur Egypten fram till öknen Sin, mellan Elim och Sinai. Och hela Israels menighet knotade mot Mose och Aron i öknen och sade till dem: "Om vi ändå hade fått dö för HERRENS hand i Egypten, där vi satt vid köttgrytorna och hade tillräckligt med mat att äta! Men ni har fört oss hit ut i öknen för att låta hela denna skara dö av hunger." Då sade HERREN till Mose: "Se, jag skall låta det regna bröd från himlen åt er. Folket skall gå ut och samla så mycket de behöver för varje dag. Så skall jag pröva dem, om de vill vandra efter min lag eller inte. När de på sjätte dagen lagar till vad de har fört hem, skall det vara dubbelt så mycket som de annars samlar varje dag." Och Mose och Aron sade till alla Israels barn: "I kväll kommer ni att förstå att det är HERREN som har fört er ut ur Egyptens land, och i morgon skall ni se HERRENS härlighet. HERREN har hört hur ni knotar mot honom. Vilka är vi, att ni skulle knota mot oss?"

(2 Mosebok 15:22-16:7)

Inledning

Israels vandring från fångenskapen i Egypten, genom Röda havet, öknen, till Sinai berg och därifrån vidare med Kaanans land är en historisk berättelse om något enastående som hänt i världshistorien. Men det är också en profetisk berättelse om det kristna livet, församlingen och församlingens kamp mot synden och församlingens väg mot himlen.

Inför den här söndagen har jag fått till mig att predika över den text vi just läst, och som behandlar en del av denna vandring där vi lär oss en del av vad det innebär att som Guds folk vara på vandring mot ett mål. Min rubrik idag är ”Stanna inte i Elim”.

(För dig som läser detta så finns ett förslag till Israels färdväg nedan på bilden. Det viktiga här är inte exakt vilken väg de tog — även om jag tror att bilden nedan ligger nära den faktiska — utan i vilken ordning de kom till de olika platserna under resans gång, och vad som mötte dem där.)

Predikan

1. **Kort översikt över Israels vandring från Egypten till Sinai berg.**

Notera att det enda stället de inte mötte bekymmer och svårigheter var Elim, där *de slog läger vid vattnet*. ”Sla läger” betyder ordagrant ”böja sig”.

1.1. 2 Mos 12-13 — upprottet efter de tio plågorna och vandring från Suckot till Etam (molnstoden ledde dem)

1.2. 2 Mos 14-15 — vandring till Röda havets strand, vattnet delar sig, vandring genom havet, egyptierna dränks, lovsång på andra sidan

1.3. 2 Mos 15-16 — fortsatt vandring till:

1.3.1. Mara — bittert vatten

1.3.2. Elim — vattenkällor och palmer

1.3.3. Öknen Sin — manna och vaktlar

1.4. 2 Mos 17-18 — Israel vid Refidim, vatten ur klippan, strid mot amalekterna, besök från Jetro, Mose tillsätter domare

1.5. 2 Mos 19 — framme vid Sinai berg där Gud skall ge lagen

2. **Stanna inte i Elim.**

2.1. De kom från ”mardrömmen” i Mara med det bittra vattnet, där det krävdes bön och ett direkt bönesvar från Gud för att de skulle klara sig. I samband med att de prövas vid Mara får de också ett löfte att Herren skall vara deras läkare, syftande på frihet från de sjukdomar som drabbade Egypten i samband med uttåget men kanske också helande från de sjukdomar som det bittra vattnet orsakade.

2.2. Elim var en viloplats på vägen där folket fick vila efter allt de hade gått igenom. Där fanns vatten för folket och boskapen, där fanns inga fiender, där fanns palmer som kanske gav frukt, och förmodligen också bete för deras djur. De slog läger där vid vattnet. Men tydligen var det inte Guds vilja att de skulle stanna där, för det står senare att *hela Israels menighet bröt sedan upp från Elim...*

2.3. De kom sedan till öknen Sin, och där väntade nästa prövning: maten tog slut, de börjar ifrågasätta Moses och Arons ledarskap. Folket anklagar Mose och säger: *ni har fört oss hit ut i öknen för att låta hela denna skara dö av hunger*. Det är som att man säger: "vi har ju precis gått igenom en

mardröm vid Mara, varför skall vi då lämna tryggheten i Elim och ge oss ut i det okända där vi inte vet om vi kommer att överleva?". Och likadant här, Gud får göra ett under för att de skall ta sig vidare mot Sinai berg. De får både bröd och kött från himlen, manna och vaktlar.

2.4. Varför var det viktigt att de inte stanna i Elim om det nu endast var i Elim de fick en smula lugn och ro omkring sig?

2.4.1. Elim var bara en etapp på resan, en viloplats som de behövde efter mardrömmen vid Mara. *Målet* för deras vandring, berget Sinai där Herren skulle välsigna dem och ge dem lagen, låg bortom öknen Sin som Elim gränsade till. Därför står det att *hela Israels menighet bröt sedan upp från Elim och kom på femtonde dagen i andra månaden efter sitt uttåg ur Egypten fram till öknen Sin, mellan Elim och Sinai. Av sammanhanget förstår vi att det var Gud som fick dem att bryta upp, för det står tidigare i berättelsen att Herren gick framför dem, om dagen i en molnstod för att visa dem vägen och om natten i en eldstod för att ge dem ljus* (2 Mos 13:21).

2.4.2. I öknen Sin blev de åter, liksom i Mara, helt beroende av Gud. Det är som att Elim representerar en plats där de inte behövde lita särskilt mycket på Gud, men när de lämnar Elim bakom sig och går genom öknen har de ingen annan än Gud att lita på. Och det var i öknen som Gud härlighet visade sig, den fanns varken i Elim eller i Mara.

2.4.3. Gud förser dem med precis allt vad de behöver när de är i öknen, men han gör det på ett sådant sätt att han prövar deras lydnad: brödet från himlen, mannat, skulle de samla in utifrån vissa speciella regler som var nödvändiga för dem att lyda.

3. **Vad mötte folket sedan de lämnar Elim?**

3.1. Totalt dagligt beroende av ”bröd från himlen” för att överleva

3.2. Prövning av deras lydnad (hur de samlade in mannat)

3.3. Beroende av Gud för att få vatten, och vatten kom ur klippan som svar på bön

3.4. Anfall av fienden, men segern blev deras när Josua anförde dem

3.5. Slutligen, ankomst till Sinai berg där Gud gav dem lagen från himlen som skulle göra det möjligt för dem att som ett folk inta Kaanans land

3.6. Genom allt detta: Gud gick före dem i en molnstod och hans härlighet uppenbarades i alltsammans!

4. **Risken att fastna på en god viloplats på vägen kan återkomma.**

När Israel lämnat Sinai berg och efter mycket om och men kommer till *Moabs hedar, på andra sidan jordan mitt emot Jeriko* står det att de även där *slog läger* (4 Mos 22:1). Även här betyder grundtextens ord att *böja sig*.

4.1. Landet, slutmålet, låg nu framför dem, men det fanns ett fäste som de var tvungna att övervinna först innan de kunde komma in i landet Gud hade lovat dem. Efter en massa händelser på detta område läser vi plötsligt hur några av stammarna kommer till Mose och säger: *Rubens barn och Gads barn hade stora och mycket talrika boskapshjordar. När de såg Jaesers land och Gileads land, fann de att det var en god trakt för boskap. Gads barn och Rubens barn kom då till Mose och prästen Eleasar och menighetens furstar och sade: "Atarot, Dibon, Jaeser, Nimra, Hesbon, Eleale, Sebam, Nebo och Beon, det land som HERREN har vunnit åt Israels menighet, är ett land för boskap, och dina tjänare har boskap." De sade vidare: "Om vi har funnit nåd inför dina ögon, så ge detta land åt dina tjänare till besittning. Låt oss slippa gå över Jordan."* (4 Mos 32:1-5)

4.2. Varför reagerade de så? Ja, ytligt sett handlade det väl om att platsen de befann sig på var så tilltalande — likt Elim — att de inte ville fortsätta. Det kan också ha handlat om att de tappade modet när de förstod att Mose inte skulle följa med dem över Jordan, för Josua hade blivit utsedd till hans efterträdare strax innan detta (4 Mos 27:12-23).

4.3. Mose reaktion på detta blir våldsamt: *Men Mose sade till Gads barn och Rubens barn: "Skall ni stanna här medan era bröder drar ut i krig? Varför vill ni göra Israels barn modlösa så att de inte vill gå över floden in i det land som HERREN har gett dem?"* (4 Mos 32:6-7) Kompromissen blir dock att de följer med över Jordan för att sedan återvända den dag landet blivit kuvat för Israels barn: *Då trädde de fram till Mose och sade: "Låt oss här bygga inhägnader åt vår boskap och städer åt våra barn. Själva vill vi genast beväpna oss och dra ut i spetsen för Israels barn, till dess att vi har fört dem till deras plats. Under tiden kan våra barn bo i de befästa städerna, i säkerhet för landets inbyggare. Vi skall inte återvända hem, förrän Israels barn har fått var och en sin arvedel. Ty vi vill inte ha vår arvedel med dem, på andra sidan Jordan och längre bort, utan vår arvedel har tillfallit oss här på denna sida av Jordan, på östra sidan."* Mose svarade dem: *"Om ni gör detta, om ni beväpnar er inför HERREN till kriget, så att alla era beväpnade män går över Jordan inför HERREN, till dess att han har fördrivit sina fiender inför sig, och landet har blivit underkuvat inför HERREN, och ni sedan vänder tillbaka, då skall ni vara utan skuld mot HERREN och mot Israel, och detta land skall bli er besittning inför*

HERRENS ansikte. " (4 Mos 32:16-22) Min personliga uppfattning är dock att även denna kompromiss var ett misstag. Faran i att slå läger för djupt på en viloplats är att man lockas att stanna där för alltid, till och med återvända dit efter att ha nått det mål Gud satt upp för ens liv och tjänst. De övergav inte sina bröder i stridens hetta, men stannade inte kvar hos dem när striden var över.

Avslutning

När man står inför en tids ledighet är det nära till hands att utvärdera den tid man lagt ner på arbetet på en plats. Jag har funderat mycket den sista tiden på våra två år här, och vad det ska bli av alltsammans under tredje året som ligger framför.

Utän att ta för stora profetiska anspråk så tror jag att det är så här: första året vi var tillsammans med er motsvarar Israels kamp för att komma ur mardrömmen vid Mara. Genom Guds nåd kunde vi lämna vårt "Mara", och så kom vi till Elim. Där har vi varit under det senaste året. En viloplats på många sätt. Men som alla viloplats är man endast där tillfälligt, och det är lätt att stanna för länge och slå läger *för djupt*. Det viktigaste ligger ännu framför. Därför vill jag uppmana oss alla: *låt oss inte stanna i Elim, låt oss bryta upp och gå vidare!* Vart då? kanske någon undrar. Jag vet inte riktigt, men Gud har så mycket mer i beredskap för oss, liksom han hade för Israels folk vid Sinai berg — lagen, som motsvarar Andens utgjutelse — och därefter Kanaanans land — som för oss motsvarar himmelen och alla de välsignelser som väntar där, och som vi även får ta del av i viss mån redan här på jorden när vi vandrar med ögonen fästa vid målet. Gud ledde Israel i öknen dag för dag, han kan leda oss som församling dag för dag.

Elim var inte målet, endast en anhalt på vägen. Om Israel inte hade brutit upp och gått vidare hade deras kamp och seger vid Mara varit förgäves. Så även för oss, om vi inte går vidare är segrarna vi vunnit förspilda.

Jag skulle önska att vi alla tog allvarligt till oss och funderade på om det inte är dags att lämna viloplatsen Elim bakom sig nu. Det vore naturligtvis mest bekvämt att stanna kvar där vi är, för då slipper vi de hinder som ligger mellan oss och de välsignelser som Gud vill ge oss. Men vem vill ha en sådan kristendom? Därför: *stanna inte i Elim!* Amen.